00647334

E55

នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

ព័ត៌មានពិស្តារនៃការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ	:	០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក/អជសដ
ដាក់ទៅ	:	អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
ថ្ងៃដាក់	:	ថ្ងៃទី២៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១
ភាគីអ្នកដាក់	:	សហព្រះរាជអាជ្ញា
ភាសាដើម	:	អង់គ្លេស

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ប្រភេទឯកសារដែលស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ: សាធារណៈ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារកំណត់ដោយការិ.សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត: សាធារណៈ / Public

ប្រភេទនៃចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ:

ការពិនិត្យឯកសារបណ្តោះអាសន្នឡើងវិញ:

ឈ្មោះមន្ត្រីដែលបានពិនិត្យ:

ហត្ថលេខា:

ចម្លើយតបរួមរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ទៅនឹងសំណើរបស់ អៀង ធីរិទ្ធ, អៀង សារី និង នួន ជា សុំប្តឹងជំទាស់ចៅក្រម

អ្នកដាក់ឯកសារ:

សហព្រះរាជអាជ្ញា:

លោកស្រី ជា លាង

លោក Andrew CAYLEY

សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី:

ពេជ អង្គ

Elisabeth SIMONNEAU FORT

អ្នកទទួលឯកសារ:

អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង:

ចៅក្រម និល ណុន, ប្រធាន

ចៅក្រម Silvia CARTWRIGHT

ចៅក្រម យ៉ា សុខន

ចៅក្រមJean-Marc LAVERGNE

ចៅក្រម ធូ មណី

ចម្លងជូន:

ជនជាប់ចោទ:

នួន ជា

អៀង សារី

អៀង ធីរិទ្ធ

ខៀវ សំផន

មេធាវីការពារក្តីជនជាប់ចោទ:

លោក សុន អរុណ

លោក Michiel PESTMAN

លោក Victor Koppe

លោក អាង ឧត្តម

ឯកសារដើម
DOCUMENT RECEIVED/DOCUMENT REÇU

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date of receipt/Date de reception):
23 / 02 / 2011

ម៉ោង (Time/Heure): 15:55

មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé du dossier: Uch Arun

00647335

E55

សំណុំរឿងលេខ: ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក/អជសង

លោក Michael G.KARNAVAS
លោក ផាត់ ពៅស៊ាង
កញ្ញា Diana ELLIS QC
លោក សរ សូវាន
លោក Jacques VERGÈS
លោក Phillipe GRECIANO

សេចក្តីផ្តើម

១. នៅថ្ងៃទី១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១ មេធាវីការពារក្តី អៀង ធីរិទ្ធ បានដាក់សំណើ ("សំណើរបស់ អៀង ធីរិទ្ធ") សុំប្តឹងជំទាស់ចំពោះចៅក្រម និល ណុន, Silvia CARTWRIGHT, យ៉ា សុខន, Jean-Marc LAVERGNE និង ធូ មណី[1] ("ចៅក្រម") ។ សំណៅចម្លងនៃសំណើ ស្រដៀងគ្នា នេះ ត្រូវបានជូនដំណឹងដល់ភាគីនានាតែមួយភាសាតាមអ៊ីមែលក្នុងនាម អៀង សារី[2] និង នួន ជា (សំណើរបស់ អៀង សារី និង សំណើរបស់ នួន ជា រៀងៗខ្លួន)[3] ។ ដោយមានការកត់សម្គាល់ទៅលើអនុស្សរណៈរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ថាជានីតិវិធីបណ្តោះអាសន្ន នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង កាលណាការរាំងស្ទះក្នុងការបកប្រែធ្វើឱ្យ ភាគីនានាអាក់ខានក្នុងការអនុវត្តតាមកាលបរិច្ឆេទកំណត់ក្នុងការដាក់ឯកសារ[4] និងនៅក្នុងផលប្រយោជន៍នៃដំណើរការនីតិវិធីដ៏ឆាប់រហ័សនោះចម្លើយតបរួមនេះនឹងធ្វើការលើកឡើងពីសំណើរបស់ អៀង ធីរិទ្ធ, សំណើរបស់ អៀង សារី និងសំណើរបស់ នួន ជា (ទាំងអស់នេះ "សំណើរួម")។ សំណើនេះ ស្នើថា ចៅក្រមដែលបានបង្កើតនៅក្នុងអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនេះគួរតែត្រូវបានប្តឹងជំទាស់ឱ្យចាកចេញពីការវិនិច្ឆ័យសេចក្តីលើជនជាប់ចោទនៅក្នុងសវនាការខាងមុខនេះ។ ដូចមានហេតុផលទាំងឡាយនៅខាងក្រោមនេះ សហព្រះរាជអាជ្ញា សូមជំទាស់ទៅនឹងសំណើនេះ។

---

[1] ករណីរបស់ អៀង ធីរិទ្ធ, ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក/អជសដ, សំណើរបស់មេធាវីការពារក្តី អៀង ធីរិទ្ធ សុំប្តឹងជំទាស់ចំពោះចៅក្រម និល ណុន, Silvia CARTWRIGHT, យ៉ា សុខន, Jean-Marc LAVERGNE និង ធូ មណី, ថ្ងៃទី១ កុម្ភៈ ២០១១, E28 ERN: 00641075-00641090 ។

[2] ករណីរបស់ អៀង សារី, ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក/អជសដ, ញត្តិរបស់មេធាវីការពារក្តី អៀង សារី គាំទ្រសំណើរបស់ អៀង ធីរិទ្ធ និង នួន ជា សុំប្តឹងជំទាស់ចំពោះចៅក្រមអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង និងញត្តិរបស់ អៀង សារី ចូលរួមនឹងសំណើរបស់របស់ អៀង ធីរិទ្ធ សុំឱ្យផ្លាស់ចៅក្រមអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង - សម្រាប់គោលបំណងធ្វើការវិនិច្ឆ័យលើសំណើ - ដោយចៅក្រមបំរុងនៃអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ឬ ចៅក្រមបន្ថែមជ្រើសរើសដោយគណៈកម្មការរដ្ឋបាលតុលាការ, ថ្ងៃទី១៧ កុម្ភៈ ២០១១ ។ សំណើទាំងពីរនេះ ត្រូវបានបញ្ជូនដោយមន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់នៃអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ។

[3] ករណីរបស់ នួន ជា, ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក/អជសដ, សំណើបន្ទាន់របស់មេធាវីការពារក្តី នួន ជា សុំប្តឹងជំទាស់ចំពោះចៅក្រមអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង, ថ្ងៃទី៨ កុម្ភៈ ២០១១ ។

[4] ឯកសារលេខ E38, ERN 00643388, ថ្ងៃទី៨ កុម្ភៈ ២០១១ ។

00647337

២. មេធាវីការពារក្តី បានលើកសំអាងថា ការរកឃើញពី អង្គហេតុ និងអង្គច្បាប់ដែលអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានសរសេរក្នុងសាលក្រម នៅក្នុងករណីរឿងរបស់*ឌុច*[5] គឺជាអ្វីដូចដែលអ្នកសង្កេតការណ៍ប្រកបដោយវិចារណញ្ញាណម្នាក់ ដែលត្រូវបានជម្រាបយ៉ាងត្រឹមត្រូវឱ្យបានដឹងនូវ ព័ត៌មាននោះមុខជានឹងយល់តាមដោយផ្អៀងទៅខាងចៅក្រមជាមិនខាន។ ជាលទ្ធផលពួក គេលើកសំអាងថា ចៅក្រមគួរតែត្រូវបានប្តឹងជំទាស់ ដោយអនុលោមតាមមាត្រា៣៤ នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតឱ្យមានអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញនេះ។ សហព្រះរាជអាជ្ញា សន្និដ្ឋានថា កម្រិតខ្ពស់ ឬទាបបំផុតក្នុងការកំណត់ពីភាពលេចឡើងនូវសេចក្តីលំអៀង វាមិនត្រូវទៅតាមនោះទេ ហើយថា បើយ៉ាងដូច្នេះ សំណើទាំងនេះគួរតែត្រូវបានបដិសេធចោល។

ការពិសោធន៍សាកល្បងលើភាពអនាគតិ

៣. សហព្រះរាជអាជ្ញា សន្និដ្ឋានថា ភាពអនាគតិរបស់តុលាការគឺជាប់ទាក់ទងទៅនឹងដំណើរការ តែមិនមានទាក់ទងទៅនឹងលទ្ធផលទេ។ ការណ៍នេះគឺមានជាប់ជាមួយនឹងសញ្ញាណនៃការលំអៀង ដែលគេបានផ្តល់និយមន័យថាជា "*ការលំអៀងរបស់ចៅក្រមណាមួយចំពោះភាគីណាមួយ ឬច្រើនក្នុងចំណោមភាគីទាំងឡាយនៅក្នុងករណីរឿងណាមួយដែលចៅក្រមរូបនោះធ្វើជាអធិបតី*[6]" ហើយ ដែលតុលាការជាន់ខ្ពស់នៃប្រទេសអូស្រ្តាលី បានចែងយ៉ាងច្បាស់លាស់ថា៖

"វាត្រូវការឱ្យនិយាយខ្លាំងៗ និងច្បាស់ៗថា ទង្វើករណីនៃការប្តឹងជំទាស់គឺជាការចាប់បានដ៏សមហេតុផលមួយ ដែលថាមន្ត្រីតុលាការនឹងមិនធ្វើការសម្រេចលើករណីរឿងដោយភាពអនាគតិ ឬដោយគ្មានបុរេវិនិច្ឆ័យ ជាជាងការដែលថាគាត់នឹងធ្វើការសម្រេចលើករណីរឿងដោយជាសត្រូវទៅនឹងភាគីមួយទៀត"[7] ។

---

[5] សាលក្រម, សំណុំរឿងលេខ ០០១/១៨-០៧-២០០៧-អវតក/អជសដ, អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង, ថ្ងៃទី២៦ កក្កដា ២០១០, E188, កថាខណ្ឌទី ៤៤, ៤៥, ៩០, ១៣១ និង ៥០៩ ។

[6] វចនានុក្រម Black"s Law, បោះពុម្ពលើកទី៨, ឆ្នាំ២០០៤, រោងពុម្ព West, សហរដ្ឋអាមេរិក, ទំព័រ១៧១ ។

[7] *Re: JRL; ex parte CJL* (1986) 161 CRL.

សេចក្តីដកស្រង់នេះត្រូវបានគេដាក់ក្នុងអញ្ញប្រកាសដោយមានការយល់ព្រមពី, *ក្នុងចំណោមទាំងអស់នោះ (inter alia),* តុលាការរដ្ឋធម្មនុញ្ញអាហ្វ្រិកខាងត្បូង[8], តុលាការ ICTR នៅក្នុងករណីរបស់ *Karemera*[9], និងតុលាការ ICTY នៅក្នុងករណីរបស់ *Brdjanin and Talic*[10] និង *Celebici*[11]។ នៅក្នុងករណីរបស់ *Karemera* តុលាការ ICTR បានបង្កើតគោលការណ៍នៃភាពអនាគតិបន្ថែមនៅក្នុងនីតិវិធីក្រោយជាបន្តទៀត ដោយថ្លែងថា៖

> ... អ្វីដែលត្រូវតែបានបង្ហាញ នោះគឺថាសេចក្តីសម្រេចនានាគឺជាការអាចសន្និតបាន ឬត្រូវបានមើលឃើញថាជាសេចក្តីលំអៀងមួយប្រឆាំងនឹងអ្នកដាក់សំណើ និងមិនពាក់ព័ន្ធដោយពិតប្រាកដទៅនឹងការអនុវត្តច្បាប់ដែលគេអាចមានលទ្ធភាពធ្វើការបកស្រាយបានច្រើនយ៉ាង ឬមិនពាក់ព័ន្ធដោយពិតប្រាកដទៅនឹងការវាយតម្លៃ[12] ។

ដូច្នេះ *លក្ខខណ្ឌចាំបាច់* *(conditio sine qua non)* ក្នុងការបង្កើតកង្វះខាតនូវភាពអនាគតិនោះគឺការផ្តល់ភស្តុតាងថាចៅក្រមបានបង្ហាញសេចក្តីលំអៀងមួយដែលមិនត្រូវកន្លែងឬដែលមិនត្រឹមត្រូវប្រឆាំងនឹងជនចាប់ចោទ ដែលមិនជាប់ទាក់ទងដោយពិតប្រាកដទៅនឹងការអនុវត្តច្បាប់[13] ។ អាស្រ័យហេតុដូច្នេះ សហព្រះរាជអាជ្ញា សន្និដ្ឋានថា នៅក្នុងវិសាលភាពដែលមេធាវីការពារក្តី អៀង សារី លើកសំអាងថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងមិនទំនងជាសម្រេចលើករណីរឿងផ្សេងៗពីគ្នានោះ សំណើរបស់ពួកគេស្តែងចេញមកដោយមិនមានមូលដ្ឋានត្រឹមត្រូវទៅតាមច្បាប់ទេ ។

---

8 *សហព័ន្ធកីឡាបាល់រូប៊ីអាហ្វ្រិកខាងត្បូង,* តុលាការរដ្ឋធម្មនុញ្ញអាហ្វ្រិកខាងត្បូង, សំណុំរឿង CCT 16/98, ថ្ងៃទី៤ មិថុនា ១៩៩៩, កថាខណ្ឌទី ៤៦ ។

9 *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Karemera និងគូកន,* ICTR -98-44-T, សេចក្តីសម្រេចលើញត្តិដាក់ដោយ Karemera សុំប្តឹងជំទាស់ចិត្តចំពោះចៅក្រមនៃអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង, ថ្ងៃទី១៧ ឧសភា ២០០៤, ត្រង់កថាខណ្ឌទី ១០ ។

10 *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Brđanin និង Talić,* ICTY-99-36, សេចក្តីសម្រេចលើសំណើដាក់ដោយ Momir Talić សុំប្តឹងជំទាស់ចិត្ត និងសុំការដកខ្លួនចៅក្រមមួយរូប, កថាខណ្ឌទី ១៨ ។

11 *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Delalic, Mucic, Hazim និង Landzo* ("ករណីរបស់ Celebici") IT-96-21-A, សាលដីការបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាឧទ្ធរណ៍, ថ្ងៃទី២០ កុម្ភៈ ២០០១, កថាខណ្ឌទី ៧០៧ ។

12 *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Karemera និងគូកន,* ICTR -98-44-T, សេចក្តីសម្រេចលើញត្តិដាក់ដោយ Karemera សុំប្តឹងជំទាស់ចិត្តចំពោះចៅក្រមនៃអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង, ថ្ងៃទី១៧ ឧសភា ២០០៤, កថាខណ្ឌទី ១៣ ។

13 សូមមើលផងដែរ ការកត់សម្គាល់លើវចនានុក្រម Black"s Law, ខាងលើ, ទំព័រទី ១៧ ។

ភាពអនាគតិដូចដែលបានអនុវត្តចំពោះច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ

៤. នៅក្នុងករណីបច្ចុប្បន្ននេះ ក្រុមមេធាវីការពារក្តីនានាមិនបានលើកសំអាងថា សាលក្រមរបស់ ឌុច បានបង្ហាញថាចៅក្រមយកមកពិចារណានូវកត្តានានាដែលមិនត្រូវកន្លែង ឬដែលមិនត្រឹមត្រូវ ទេ។ ពួកគេបានលើកសំអាងថា សេចក្តីសម្រេចនេះបានបង្ហាញថាចៅក្រមបានធ្វើការកំណត់តាមផ្លូវតុលាការនូវទិដ្ឋភាពជាក់លាក់មួយចំនួនក្នុងករណីទាំងនេះប្រឆាំងនឹង អៀង ធីរិទ្ធ, អៀង សារី និង នួន ជា ទាំងអស់នេះ (“ជនជាប់”)។ នៅក្នុងហេតុផលនេះ សហព្រះរាជអាជ្ញាសន្និដ្ឋានថា វាជាបញ្ហាមួយពិតមែនហើយ ជាពិសេសនៅក្នុងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ ដែលថាជាញឹកញាប់ចៅក្រមនឹងត្រូវបានតម្រូវឱ្យធ្វើការកំណត់លើបញ្ហានានា ក្នុងករណីរឿងផ្សេងៗគ្នា ដោយមានទទ្បីករណ៍ឈរនៅលើកម្រងអង្គហេតុដូចៗគ្នា ឬស្រដៀងគ្នា។ វាគឺជាគោលការណ៍មួយដែលបានបង្កើតឡើងយ៉ាងត្រឹមត្រូវ ដែលគេសន្មតថាចៅក្រមអាចមានលទ្ធភាពនៅក្នុងការទុកដាក់ដោយឡែកនូវកត្តានានាបែបនេះ និងនៅក្នុងការកំណត់លើករណីនីមួយៗទៅតាមអង្គសេចក្តីរបស់វាផ្ទាល់។ ការណ៍នេះត្រូវបានតុលាការ ICTY យកទៅសម្រេច នៅក្នុងករណីរបស់ *Galić* ដែលគេបានថ្លែងថា៖

“ការបណ្តុះបណ្តាលនិងបទពិសោធន៍វិជ្ជាជីវៈរបស់ចៅក្រមគឺពួកគេបានជ្រួតជ្រាបពីសមត្ថភាពក្នុងការបញ្ចេញភស្តុតាងនៃគំនិតជាជាងពីអ្វី ដែលបានដាក់បង្ហាញនៅពេលសវនាការនៅក្នុងការចេញជាសាលក្រមមួយ[14]”។

គោលការណ៍នេះ ត្រូវបានធ្វើឡើងវិញម្តងទៀតដោយតុលាការ ICTY នៅក្នុងករណីរបស់ *Celebici*[15] និងតុលាការ ICTR នៅក្នុងករណីរបស់ *Karera*[16], *Nahimana* និងគូកន[17] ហើយនិង *Ntawukulilyayo*[18] ។ អានុភាពនៃការសន្មតទុកជាមុននេះ គឺថា “...វាមិនទៅតាមអ្វីដែល

---

14 *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Galić*, IT-98-29-A, សាលដីកា, ថ្ងៃទី៣០ វិច្ឆិកា ២០០៦, កថាខណ្ឌទី ៤៤ ។

15 *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Delalic, Mucic, Hazim និង Landzo* (“ករណីរបស់ Celebici”) IT-96-21-A, សាលដីការបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាឧទ្ធរណ៍, ថ្ងៃទី២០ កុម្ភៈ ២០០១, កថាខណ្ឌទី ៧០០ ។

16 *François Karera ទល់នឹង រដ្ឋអាជ្ញា*, ICTR-07-74-A, សាលដីកា, ថ្ងៃទី២ កុម្ភៈ ២០០៩, កថាខណ្ឌទី ៣៧៨ ។

17 *Nahimana និងគូកន ទល់នឹង រដ្ឋអាជ្ញា*, ICTR-99-52-A, សាលដីកា, ថ្ងៃទី២៨ វិច្ឆិកា ២០០៧, កថាខណ្ឌទី ៧៨ ។

18 *Ntawukulilyayo ទល់នឹង រដ្ឋអាជ្ញា*, ICTR-05-82-A, សេចក្តីសម្រេចលើញត្តិស្នើសុំប្តឹងជំទាស់ចំពោះពួកចៅក្រម, ថ្ងៃទី៨ កុម្ភៈ ២០១១, កថាខណ្ឌទី ១២, ដោយបានស្រង់សំដីរបស់ *Karera* ។

00647340

ចៅក្រមណាម្នាក់ ត្រូវបានប្តឹងជំទាស់ដោយសារបើកធ្វើសវនាការលើរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌចំនួនពីរ ឬច្រើនដែលកើតចេញពីព្រឹត្តិការណ៍ដូចៗគ្នា ខណៈដែលគាត់ត្រូវបានគេដាក់ភស្តុតាងពាក់ព័ន្ធនឹងព្រឹត្តិការណ៍ក្នុងករណីរឿងទាំងពីរនេះ[19]" ។

ស្រដៀងគ្នានេះដែរ សេចក្តីសម្រេចនានាត្រូវបានធ្វើឡើងនៅក្នុងករណីរបស់ *Karadzic*[20], *Ntawukulilyayo*[21] និងក្នុងករណីរបស់ *Brđanin* និង *Talić*[22] ។

៥. គោលការណ៍គឺនៅតែល្អដដែលទោះបី បើសិនជាបញ្ហាត្រូវបានចាត់ទុកដោយក្រុមចៅក្រមនៅក្នុងសវនាការជំនុំជម្រះក្តី ឬសាលក្រមពីមុនថាជាបញ្ហាស្នូលមួយនៃសំណុំរឿងបច្ចុប្បន្ននេះក្តី។ ដូច្នេះជាឧទាហរណ៍នៅក្នុងករណី *Lindon*[23] ដែលមានករណីបង្ខូចកេរ្តិ៍ឈ្មោះពីឬករណីជាបទព្រហ្មទណ្ឌបានកើត ឡើងតុលាការ ECtHR បានសម្រេចថា ការរកឃើញមួយដោយចៅក្រមពីររូបនៅក្នុងករណីទីមួយដែលថាសម្រង់ ឯកសារមានលក្ខណៈបង្ខូចកេរ្តិ៍ឈ្មោះ គឺមិនគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីបង្ហាញឲ្យឃើញពិតប្រាកដពីកង្វះ ខាតភាពមិនលំអៀងដោយចៅក្រមពីររូបដដែលនោះដែលអង្គុយជាមួយនឹងចៅក្រមដទៃទៀតនៅ ករណីទីពីរ។ បញ្ហាដែលថាតើអ្នកដាក់ពាក្យសុំបានធ្វើដោយអំពើសុទ្ធចិត្ត ឬអសុទ្ធចិត្ត គឺនៅតែបើកចំហរនៅក្នុងករណីទីពីរ និងមិនបានធ្វើឲ្យខូចដោយសារតែ សាលក្រមទីមួយទេ។ ការសម្រេចនៅក្នុងករណីទីមួយមិនមែនជាការសម្រេចអំពីពិរុទ្ធភាពរបស់ អ្នកដាក់ពាក្យសុំក្នុងករណីទីពីរនេះទេ ដូច្នេះទើបមិនមានការរកឃើញនូវភាពលំអៀង[24]។ គោលការណ៍នេះត្រូវបានដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ តាម

---

19 *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Kordić and Čerkez,* IT-95-14/2-PT, សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់មេធាវីការពារក្តីស្នើសុំប្តឹងជំទាស់ចំពោះចៅក្រម Jorda និង Riad, ថ្ងៃទី៤ ឧសភា ១៩៩៨, ទំព័រទី ២ ។

20 *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Karadzic*, IT-95-05/18-PT, សេចក្តីសម្រេចដោយអង្គជំនុំជម្រះដែលបានកោះហៅប្រជុំដោយដីការបស់អនុប្រធាន, ថ្ងៃទី២២ កក្កដា ២០០៩, កថាខណ្ឌទី ២២ ។

21 *Ntawukulilyayo*, កថាខណ្ឌទី ១២ ។

22 *Talić*, កថាខណ្ឌទី ១៦ ។

23 ករណីរឿក្តីរបស់ *Lindon Otchakovsky-Laurens និង July ទល់នឹង ប្រទេសបារាំង,* តុលាការ ECHR [GC], សំណុំរឿងលេខ 21279/02 និង 26448/02, សេចក្តីសម្រេច ចុះថ្ងៃទី២២ តុលា ២០០៧, កថាខណ្ឌទី៧៩។

24 ក្នុងករណី Lindon, ECtHR បានកត់សំគាល់ឃើញថា ការសម្រេចពីមុនទៅលើឯកសារអនុម័តដែលមានលក្ខណៈបង្ខូចឈ្មោះ ត្រូវជាប់កាតព្វកិច្ចនៅក្រោមគោលការណ៍*អាជ្ញាអស់ជំនុំ* ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាមិនមែនតវ៉ាថា គោលការណ៍នៃ*អាជ្ញាអស់ជំនុំ* អនុវត្តបានបញ្ហាបច្ចុប្បន្នទេ ប៉ុន្តែអ្វីដែល Lindon បង្ហាញឲ្យឃើញនោះគឺថា ទោះបីជាការសម្រេចពីមុនមានលក្ខណៈជាប់កាតព្វកិច្ចក៏ដោយ ក៏គេមិនអាចបង្កើតបាននូវការប្រាកដខ្លួនឡើងនៃភាពលំអៀងដែរ ប្រសិនបើគេមិនបានកំណត់ជាមុនអំពីពិរុទ្ធភាពរបស់ជនជាប់ចោទ ។

របៈករណីរឿងក្តីមួយចំនួន ដែលក្នុងនោះមាន ករណីរឿងក្តីរបស់ *Brđanin* និង *Talić*[25] ដែល ជាប់ទាក់ទងទៅនឹងការរកឃើញកាលពីមុនអំពីអត្ថិភាពនៃ "ជម្លោះប្រដាប់អាវុធអន្តរជាតិ" មួយ, ករណីរឿក្តីរបស់ *Karadizić*[26] និង *Ntawukulilyayo*[27] ។ ទោះបីជានៅក្នុងពាក្យសុំរបស់ អៀង ធីរិទ្ធ បានពោលអះអាងដោយមិនត្រឹមត្រូវថា បញ្ហាស្តីពីជម្លោះប្រដាប់អាវុធអន្តរជាតិ មិនអាចតវ៉ាជំទាស់ដោយ មេធាវីការពារក្តី [unchallenged] នៅក្នុងករណីរឿងរបស់ ឌុច នោះ ក៏ដោយក៏ ដូចដែលអាចឃើញស្រាប់នៅក្នុងករណីទាំងឡាយខាងលើនេះ ការតវ៉ាជំទាស់បែប នេះគឺមិនមែនជាការសំខាន់ចាំបាច់ជាសារវន្ត ដើម្បីធានាចំពោះភាពមិនលំអៀងរបស់ចៅក្រមនៅ ក្នុងករណីរឿងក្រោយនេះឡើយ[28]។ ហេតុដូចនេះ ទោះបីជាត្រូវបានទទួលការយល់ព្រមថា សាលក្រមករណីរឿង ឌុច បង្ហាញភស្តុតាងអំពី "លក្ខខណ្ឌតម្រូវជាមុនដែលគ្របដណ្តប់សព្វ គ្រប់ទាំងអស់ [*Chapeau* prerequisites]" សម្រាប់ឧក្រិដ្ឋកម្មផ្សេងៗនោះក៏ដោយក៏ វាមិនគ្រប់ គ្រាន់សម្រាប់បង្ហាញ ភស្តុតាងឲ្យឃើញថាគ្មានភាពមិនលំអៀង ពីសំណាក់ចៅក្រមនានានោះ ដែរ។

៦. ដើម្បីឲ្យសាលក្រម ឬសេចក្តីសម្រេចពីមុនៗណាមួយអាចមានលទ្ធភាពក្នុងការបង្ហាញឲ្យឃើញ ថាមានភាពលំអៀងណាមួយ តាមរបៀបដូចដែលមេធាវីបានលើកជាទឡ្ហីករណ៍នោះ គឺភាព លំអៀងនោះចាំបាច់តោងតែ "....ដោយផ្ទាល់ ឬតាមការទាញសេចក្តីសន្និដ្ឋាន បង្កើតបានជា ការរកឃើញនានាស្តីពីការទទួលខុសត្រូវខាងព្រហ្មទណ្ឌជាលក្ខណៈបុគ្គល..."[29] របស់ជនជាប់ ចោទ។ គោលការណ៍នេះត្រូវបានបញ្ជាក់ដោយខ្លីៗនិងច្បាស់ៗដោយតុលាការ ECHR ដែលមាន ចែងនៅក្នុងករណីរឿងរបស់ *Poppe* ថាៈ

[25] ករណីរឿងក្តីរបស់ *Talić*, កថាខណ្ឌទី១៦។

[26] ករណីរឿងក្តីរបស់ *Karadzic*, កថាខណ្ឌទី២៣។

[27] ករណីរឿងក្តីរបស់ Ntawukulilyayo, កថាខណ្ឌទី១២។

[28] សូមអាន *ប្រតិចារិកនៃសវនាការជំនុំជម្រះក្តីរឿងរបស់ ឌុច*, ចុះថ្ងៃទី២១ ឧសភា ២០០៩, ត្រង់ទំព័រ១៣ ដែលលោកចៅក្រម Cartwright និយាយទៅកាន់សហព្រះរាជអាជ្ញាថា "ទាក់ទងនឹងបញ្ហាដែលលោកបានលើកឡើង អំពីជម្លោះប្រដាប់អាវុធនោះ ខ្ញុំទទួលស្គាល់បញ្ហាហើយ។ ទីមួយ ជនជាប់ចោទ *មិនបានទទួលយល់ព្រមទាំងស្រុង* លើអង្គហេតុនៃជម្លោះប្រដាប់អាវុធនោះទេ ដែលហេតុដូចនេះត្រូវតែបង្ហាញភស្តុតាង។ *សូមអានផងដែរ* នូវសក្ខីកម្មរបស់អ្នកជំនាញ ណាយ៉ាន់ ចាន់ដា កាលពីថ្ងៃទី២៦ ឧសភា ២០០៩ ត្រង់ទំព័រពី៣៩ ដល់៤២ ដែលពេល នោះមេធាវីការពារក្តីបានប្រឆាំងជំទាស់នឹងអត្ថិភាពនៃជម្លោះប្រដាប់អាវុធ នៅមុនចុងឆ្នាំ១៩៧៧"។

[29] ករណីរឿងក្តីរបស់ *Karadzic*, កថាខណ្ឌទី២២។

ប្រការជាក់ស្តែងដែលគ្រាន់តែថា ចៅក្រមបាន...ជំនុំជម្រះក្តីសហជនជាប់ចោទរួចហើយនៅក្នុងដំណើរការរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌដាច់ដោយឡែកតែប៉ុណ្ណោះ នោះគឺវាមិនគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីធ្វើឱ្យមានការមន្ទិលសង្ស័យអំពីភាពមិនលំអៀងរបស់ចៅក្រមនៅក្នុងករណីរឿងក្តីក្រោយទៀតនោះទេ។ ប៉ុន្តែវាជាបញ្ហាមួយផ្សេងពីគ្នា បើសិនជានៅក្នុងសាលក្រមកាលពីមុនៗនោះមានការរកឃើញនានាដែលជាក់ស្តែងបណ្តាលឱ្យមានបុរេវិនិច្ឆ័យអំពីបញ្ហាពិរុទ្ធភាពរបស់ជនជាប់ចោទណាម្នាក់នៅក្នុងដំណើរការរឿងក្តីជាបន្តបន្ទាប់ពីនេះ[30]។

ហេតុនេះ បើសិនជារឿងក្តីដែលបានសម្រេចកាលពីមុន មិនបានកំណត់ទុកជាមុនអំពីពិរុទ្ធភាពរបស់បុគ្គលនៃជនជាប់ចោទ ដោយសារតែមិនបាននិយាយអំពីឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងមូល ដូចជានៅក្នុងករណីរឿងក្តីរបស់ *Lindon*[31] ឬមួយក៏ដោយសារតែការកំណត់កាលពីមុននោះមិនបានបំពេញគ្រប់ទៅតាមបទដ្ឋានស្តីពីភស្តុតាងដែលតម្រូវដើម្បីសម្រេចក្តីឱ្យជនជាប់ចោទត្រូវមានទោស ដូចជានៅក្នុងករណីរឿងក្តីរបស់ *Karadzić*[32], *Ntawukulilyayo*[33] និង *Hauschildt*[34], ទេនោះ បន្ទាប់មកទៀត គឺវាមិនមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីបង្ហាញភស្តុតាងឱ្យឃើញថា គ្មានភាពមិនលំអៀងនោះឡើយ។

អំពីភាពមិនលំអៀង និងគោលការណ៍ស្តីពីសច្ចធារណ៍និរទោស

៧. សំណើរបស់ នួន ជា ខំព្យាយាមលើកឡើងនូវទឡ្ហីករណ៍ថា សាលក្រមករណី *ឌុច* គឺរំលោភយ៉ាងជាក់ស្តែងលើគោលការណ៍ស្តីពីសច្ចធារណ៍និរទោសដែលត្រូវអនុវត្តចំពោះរូបគាត់ ពីព្រោះវាមិនគ្រាន់ តែបង្ហាញភស្តុតាងឱ្យឃើញពី "លក្ខខណ្ឌតម្រូវដែលគ្របដណ្តប់សព្វគ្រប់ទាំងអស់" សម្រាប់ឧក្រិដ្ឋកម្មនានាតែប៉ុណ្ណោះនោះទេ ក៏ប៉ុន្តែថែមទាំងនិយាយដល់ពិរុទ្ធភាព បុគ្គលរបស់គាត់

---

[30] ករណីរឿងក្តីរបស់ *Poppe ទល់នឹង ប្រទេសហូឡង់*, តុលាការ ECHR, សំណុំរឿងលេខ 32271/04, សាលក្រម ចុះថ្ងៃទី ២៤ មិនា ២០០៨, កថាខណ្ឌទី២៦។

[31] ដូចគ្នានឹងខាងលើ។

[32] ករណីរឿងក្តីរបស់ *Karadzić*, កថាខណ្ឌទី២២។

[33] ករណីរឿងក្តីរបស់ *Ntawukulilyayo*, កថាខណ្ឌទី១២។

[34] ករណីរឿងក្តីរបស់ *Hauschildt ទល់នឹង ប្រទេសដាណឺម៉ាក*, តុលាការ ECHR សំណុំរឿងលេខ 10486/83, សាលក្រមចុះថ្ងៃទី២៤ ឧសភា ១៩៨៩។

តាមរយៈការរកឃើញនានាដូចជា អំពីតួនាទីនៃបុគ្គលរបស់គាត់នៅក្នុងបកក និងនៅក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យទៀតផង។ សហព្រះរាជអាជ្ញា សូមបដិសេធនូវសេចក្តីសន្និដ្ឋាន នេះ។

៨. ទីមួយវគ្គដកស្រង់ខ្លីៗដែលបានលើកឡើងដោយមេធាវីការពារក្តី មិនមែនជាការកំណត់តាមផ្លូវតុលាការទៅតាមបញ្ហាពិតប្រាកដទាក់ទងនឹង នួន ជា ឬតួនាទីរបស់គាត់ឡើយ។ ហេតុនេះឧទាហរណ៍ដូចជា ក្នុងនោះបាននិយាយថា "*តាមការផ្តល់សក្ខីកម្មរបស់គាត់*ថា ជនជាប់ចោទបានទទួលការណែនាំពី...នួន ជា[35] ហើយ "*ជនជាប់ចោទបានបញ្ជាក់ថា...*គាត់បានរាយការណ៍ទៅឲ្យ នួន ជា"[36] (*ការសង្កត់ពាក្យត្រូវបានបញ្ជាក់ដោយអក្សរទ្រេត*)។ នៅក្នុងករណីទាំងនេះ គឺអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងគ្រាន់តែថា តាមឡើងវិញម្តងទៀតជាក់ស្តែងតាមអ្វីដែល ឌុច បាននិយាយតែប៉ុណ្ណោះ ហើយគឺមិនមែន ជាការផ្តល់ការយល់ព្រមទៅលើខ្លឹមសារនៃចម្លើយ ដោយចាត់ទុកថាជាការរកឃើញជាស្ថាពរអំពីតួនាទីរបស់ នួន ជា នោះឡើយ ។ ករណីបើសិនជាចម្លើយដែលគ្មានសុពលភាពទាំងត្រូវបានធ្វើឡើងនៅក្នុងកថាខណ្ឌទី៨៥និង៩៥នោះ គឺចម្លើយទាំងនេះត្រូវបានចាត់ចូលនៅក្នុងប្រភេទនៃ "ការលើកឡើងយោងដោយមានការប្រយ័ត្ន...ដែលដើម្បីមូលហេតុតែមួយគត់គឺដើម្បីផ្តល់ជូនអំពីប្រវត្តិសាវតារដើមតែប៉ុណ្ណោះ" ដូចគ្នានឹងការលើកឡើងដើម្បីយោងនៅក្នុងករណីរឿងក្តីរបស់ *Karadzić* ដែរ[37] ។ អាស្រ័យហេតុនេះ សហព្រះរាជអាជ្ញា សូមជូនសេចក្តីសន្និដ្ឋានថា ការលើកឡើងយោងទាំងនេះ គឺមិនមែនជាការកំណត់ទុកជាមុនណាមួយអំពីតួនាទីរបស់ នួន ជា ឬតាមពិតទៅ តួនាទីរបស់ជនជាប់ចោទណាម្នាក់ផ្សេងទៀតក៏ដោយនៅក្នុងករណីនេះ។

៩. ទីពីរ ការរកឃើញថា ជនជាប់ចោទបានកាន់កាប់មុខតំណែងជាក់លាក់មួយចំនួនក្នុងរបបនេះ ទោះបី "លក្ខខណ្ឌតម្រូវគ្រប់សព្វ" អំពីបទឧក្រិដ្ឋខុសៗគ្នាដែលត្រូវបានគេទទួលយកតាមការកំណត់យ៉ាងណាក្តី ក៏វាមិនគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីកំណត់ជាមុនពីពិរុទ្ធភាពរបស់ជនជាប់ចោទដែរ។ ការអះអាងនេះបង្កប់នូវពិរុទ្ធភាពចំពោះការរៀបចំ ឬការប្រព្រឹត្តទៅ ដែលជាការជំទាស់ដាច់ខាតទៅនឹងគោលការណ៍នៃការទទួលខុសត្រូវផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌរបស់បុគ្គល។ ដើម្បីកំណត់អំពីការទទួលខុសត្រូវផ្នែក

[35] ករណីរឿងរបស់ ឌុច, កថាខណ្ឌទី៩០។

[36] ករណីរឿងរបស់ ឌុច, កថាខណ្ឌទី១៣១។

[37] ករណីរឿងក្តីរបស់ *Karadzić* , កថាខណ្ឌទី២២។

ព្រហ្មទណ្ឌរបស់បុគ្គល ទោះជាការទទួលខុសត្រូវតាមរយៈការបញ្ជា ការទទួលខុសត្រូវរបស់មេបញ្ជាការ ឬការទទួលខុសត្រូវរបស់ថ្នាក់លើ ឬសហកម្មឧក្រិដ្ឋកម្មរួមក្តី ជាការចាំបាច់ដែលគេត្រូវពិនិត្យឱ្យបានលម្អិតអំពី *បំណងឧក្រិដ្ឋ* របស់ជនជាប់ចោទផ្សេងៗគ្នា ដោយគិតអំពីចេតនា[38] ឬការដឹងឮ[39]របស់ពួកគេ *ក្នុងចំណោមកត្តាផ្សេងៗទៀត*។ ការណ៍នេះគ្មានអ្វីត្រូវពិភាក្សាទេ កុំថាឡើយដល់ការរកឃើញ ទាក់ទងនឹង*បំណងឧក្រិដ្ឋ* របស់ជនជាប់ចោទនៅក្នុងសាលក្រមរបស់ *ឌុច* និងថាបើដូច្នេះ ទោះបីជាការរកឃើញទាំងអស់បូកបញ្ចូលគ្នាក៏ដោយ ក៏គេមិនអាចនិយាយថា ចៅក្រមបានកំណត់ជាមុននូវពិរុទ្ធភាពរបស់ជនជាប់ចោទឡើយ។ *ពិរុទ្ធ* ត្រូវបានលើកឡើងតែអំពីអ្វីដែលទាក់ទងក្នុងករណី *ឌុច* ប៉ុណ្ណោះ មិនទាក់ទងនឹងជនជាប់ចោទទេ។

១០. ទីបី សេចក្តីយោងទាំងប៉ុន្មានអំពីតួនាទីរបស់ជនជាប់ចោទក្នុងករណី *ឌុច* គឺគ្រាន់តែដើម្បីគាំទ្រ ឬជាថែដន្យ ចំពោះការរកឃើញសំខាន់ៗនៃពិរុទ្ធភាពរបស់ *ឌុច* ចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មដែលគាត់ត្រូវបានចោទប្រកាន់តែប៉ុណ្ណោះ ។ បើដូច្នេះសេចក្តីថ្លែងទាំងនេះមិនមែនជាកម្មវត្ថុនៃបទដ្ឋានព្រហ្មទណ្ឌក្នុងការបង្ហាញភស្តុតាងឱ្យ“ហួសពីវិមតិសង្ស័យ”[40]ទេ ដែលដូចបានឆ្លុះបញ្ចាំងនៅក្នុងភាសានៃឯកសារសម្រង់ពីបញ្ហានេះ និងថាបើដូច្នេះ មិនអាចកំណត់បានអំពីការធ្វើឱ្យប្រាកដខ្លួននៃភាពលំអៀងបានឡើយ។ យុត្តិសាស្ត្រអន្តរជាតិសម្រេចថា ទោះបីពិរុទ្ធភាពរបស់ជនជាប់ចោទ នៅជាចំណោទនៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចពីមុនក៏ដោយ ក៏ការណ៍នេះមិនអាចកំណត់បានអំពីពិរុទ្ធភាពដែរ ប្រសិនបើសេចក្តីសម្រេចពីមុននោះតម្រូវឱ្យមានបទដ្ឋាននៃការបង្ហាញភស្តុតាងទាបជាង[41]។ ដូច្នេះ នៅក្នុងករណី *Ntawukulilyayo* តុលាការ ICTR បានរកឃើញថា:

> ...ការប្រកាសរបស់តុលាការឧទ្ធរណ៍អំពីភាពសមហេតុសមផល នៃការរកឃើញដែលថា Kalimanzira បានដឹងថា ការសន្យាផ្តល់ជម្រកស្នាក់នៅសុវត្ថិភាពរបស់ Ntawukulilyayo គឺជាការខុស មិនមែនរួមបង្កើតបានជាសេចក្តីសម្រេចណាមួយអំពីពិរុទ្ធភាពរបស់ Ntawukulilyayo ឡើយ... ហើយការអះអាងរបស់គាត់ដែលថា គាត់ត្រូវបានរកឃើញថាជា សហចារីនៅក្នុងករណី

---

[38] *ឌុច*, កថាខ័ណ្ឌទី៥០៩ ។

[39] *ឌុច*, កថាខ័ណ្ឌទី៥០៩ ។

[40] *ឌុច*, កថាខ័ណ្ឌទី៤៤ និង៤៥ ។

[41] *Hauschildt ទល់នឹងប្រទេសដាណឺម៉ាក*, តុលាការសិទ្ធិមនុស្សអឺរ៉ុប លេខ 10486/83, សាលក្រម ចុះថ្ងៃទី២៤ ឧសភា ១៩៨៩, កថាខ័ណ្ឌទី៥០ ។

របស់ Kalimanzira គឺជាការកំណត់ចរិកលក្ខណៈមិនត្រឹមត្រូវ[42]។ នេះជាករណីដែលគ្មានការប្រាកដឡើងនៃភាពលំអៀង។ ករណីផ្សេងៗទៀត ដូចជាករណី *Karadzić*[43] និង *Galić*[44] ជាដើម បានពង្រឹងបន្ថែមទៀតដល់គោលការណ៍នេះ។ ស្រដៀងគ្នានេះដែរ ចំពោះករណីនេះវិញ វាគឺជាការកំណត់ចរិកលក្ខណៈមិនត្រឹមត្រូវសម្រាប់មេធាវីការពារក្តី ក្នុងការតវ៉ាថា សាលក្រម *ឌុច* បានកំណត់អំពីពិរុទ្ធភាពរបស់ជនជាប់ចោទទាំងនេះ។

១១. សហព្រះរាជអាជ្ញាកត់សំគាល់ថា វាជាឱកាសដ៏កម្រមួយដែលថា ការប្រាកដឡើងនៃភាពលំអៀងត្រូវបានរកឃើញនៅក្នុងមូលដ្ឋាននៃសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការពីមុន ជាពិសេសនៅក្នុងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ: គ្មានករណីព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិណាមួយដែលបានលើកយោងដោយភាគីនានា បង្ហាញឱ្យឃើញយ៉ាងដូច្នេះឡើយ។ គេមានករណីយុត្តិសាស្ត្រច្បាស់លាស់ និងស៊ីសង្វាក់គ្នា ដើម្បីបង្ហាញឱ្យឃើញពីកំរិតនៃភាពត្រួតគ្នារវាងករណីនានា ដែលកើតចេញពីប្រភេទនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ និងថាបើដូច្នេះ មិនអាចបង្កើតបានជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការប្តឹងជំទាស់ចៅក្រមបានឡើយ[45]។ ករណីពីរដែលបានលើកយោង ដែលករណីនោះត្រូវបានសម្រេចថា មានភាពប្រាកដឡើងនៃភាពលំអៀងដូច្នេះមែន គឺមានដើមកំណើតចេញពីតុលាការសិទ្ធិមនុស្សអឺរ៉ុប ហើយដែលសេចក្តីសម្រេចពីមុនបានរកឃើញ*យ៉ាងច្បាស់* ថាជនជាប់ចោទបានជួយក្នុងឧក្រិដ្ឋកម្ម[46] និងដែលតម្រូវឱ្យចៅក្រមកំណត់អំពីពិរុទ្ធភាពរបស់អ្នកដាក់ពាក្យសុំតាំងពីមុន ដើម្បីឱ្យ "ភាពច្បាស់លាស់មានកំរិតខ្ពស់បំផុត"[47]។ ចំណែកករណីនៅទីនេះវិញ មិនជាប់ទាក់ទងនឹងកាលៈទេសៈពិសេសដូច្នេះទេ និងបើតាមមូលហេតុដូចបានរៀបរាប់ខាងលើ គឺវាមានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នាទៅនឹងករណី *Poppe ទល់នឹង ប្រទេសហូឡង់* ដែលក្នុងករណីនេះ តុលាការសិទ្ធិមនុស្សអឺរ៉ុប បានសម្រេចថា:

---

[42] *Ntawukulilyayo*, កថាខ័ណ្ឌទី១៨ ។

[43] *Karadzić*, កថាខ័ណ្ឌទី ២២ និង២៤ ។

[44] *Galić*, កថាខ័ណ្ឌទី៤២ ។

[45] សូមអាន *ក្នុងចំណោមករណីផ្សេងៗទៀត* Kordić និង Čerkez, ទំព័រ៣, Ntawukulilyayo, កថាខ័ណ្ឌទី១២, *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង* Krajisnik, IT-00-39-PT, សេចក្តីសម្រេចដោយចៅក្រមតែមួយរូប លើពាក្យសុំរបស់មេធាវីការពារក្តី សុំឱ្យដកចៅក្រមមួយរូបចេញពីសវនាការ, ថ្ងៃទី២២ មករា ២០០៣, កថាខ័ណ្ឌទី១៥ និង Brđanin និង Talić, កថាខ័ណ្ឌទី១៧ ។

[46] *Ferrantelli និង Santangelo ទល់នឹងប្រទេសអ៊ីតាលី*, តុលាការសិទ្ធិមនុស្សអឺរ៉ុប ពាក្យសុំលេខ 48/1995 & 554/640, សាលក្រមចុះថ្ងៃទី៧ សីហា ១៩៩៦, កថាខ័ណ្ឌទី៥៩ ។

[47] *Hauschildt*, កថាខ័ណ្ឌទី៥២ ។

... នៅក្នុងសាលក្រមទាំងពីរ ឈ្មោះរបស់អ្នកដាក់ពាក្យសុំ និងឈ្មោះអ្នកដទៃទៀតដែលមាននៅក្នុងឯកសារសម្រង់ គឺគ្រាន់តែដើម្បីបង្ហាញ និងបញ្ជាក់បំភ្លឺអំពីតួនាទីនាំមុខដែលបានធ្វើក្នុងអង្គការឧក្រិដ្ឋកម្មដោយទណ្ឌិតតែប៉ុណ្ណោះ... ថាតើការពាក់ព័ន្ធរបស់អ្នកដាក់ពាក្យសុំជាមួយ C3 និង D បានបំពេញទៅតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវចាំបាច់ដែលពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ដែរឬទេ ដើម្បីបង្កើតបានជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌណាមួយ និងថាបើមានមែន តើគេបានលើកយកមកដោះស្រាយ កំណត់ ឬវាយតម្លៃអំពីគោលការណ៍ហួសពីវិមតិសង្ស័យ ថាតើអ្នកដាក់ពាក្យសុំមានពិរុទ្ធចំពោះការប្រព្រឹត្តបទល្មើសដែរឬអត់។ អាស្រ័យហេតុនេះ គេមិនអាចនិយាយបានថា ការភ័យខ្លាចចំពោះភាពលំអៀងណាមួយ ... ដែលអ្នកដាក់ពាក្យសុំអាចនឹងមាន គឺជាយុត្តិកម្មសត្យានុម័តបានឡើយ[48]។

១២. សហព្រះរាជអាជ្ញាសន្និដ្ឋានថា ស្រដៀងនឹងករណី *Poppe* ដែរ ការរកឃើញ និងឯកសារសម្រង់ទាក់ទងនឹងពាក្យបណ្តឹង ដែលបានធ្វើឡើងដោយជនជាប់ចោទនៅក្នុងករណីរឿងនេះ មិនបានរំលោភលើសច្ចធារណ៍និរទោសដែលពួកគេសមនឹងទទួលបាននោះទេ។ នេះជាករណីចំពោះសច្ចធារណ៍និរទោសដែលចៅក្រមមានគឺ *"សមត្ថភាពដើម្បីដាក់ចេញភស្តុតាងប្រកបដោយហេតុផល ជាជាងភស្តុតាងដែលបានបង្ហាញនៅពេលសវនាការនៅក្នុងការសម្រេចចេញសាលក្រម"*[49] ដែលត្រូវតែមានអនុភាពលប់ ដែលថាការប្រាកដខ្លួននៃភាពលំអៀងមិនត្រូវបានកំណត់ឱ្យឃើញទេ ហើយចៅក្រមត្រូវតែបានអនុញ្ញាតផ្តល់នូវឱកាសឱ្យធ្វើ "ការពិចារណាជាថ្មី" លើបញ្ហានេះ[50]។

---

[48] *Poppe ទល់នឹងប្រទេសហូឡង់*, កថាខ័ណ្ឌទី២៨ ។

[49] *Galić*, កថាខ័ណ្ឌទី៤៤ ។

[50] *Thomann ទល់នឹងប្រទេសស្វីស*, តុលាការសិទ្ធិមនុស្សអឺរ៉ុប, សាលក្រម ចុះថ្ងៃទី១០ មិថុនា ១៩៩៦, កថាខ័ណ្ឌទី៣៥ ។

សំណើ

១៣. ដូចមូលហេតុរៀបរាប់ខាងលើ សហព្រះរាជអាជ្ញា សន្និដ្ឋានថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង គួរតែច្រានចោលពាក្យសុំនេះទាំងមូល, បដិសេធសំណើរបស់ជនជាប់ចោទដែលប្តឹងជំទាស់ដល់នូវ…

កាលបរិច្ឆេទ	ឈ្មោះ	ទីកន្លែង	ហត្ថលេខា
ថ្ងៃទី២៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១	**លោកយ៉េត ចរិយា** សហព្រះរាជអាជ្ញារង	ភ្នំពេញ	
	លោក Andrew CAYLEY សហព្រះរាជអាជ្ញា		